

MŰVÉSZETEK 1 +017

BÁBOZÁS 1 +017

BÁBOZÁS

1-4. évfolyam

1 +346349

ÉKP 2013

A Bábozás tanterv az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program (ÉKP)* keretei között az 1-8. évfolyam számára kimunkált, a gyakorlatban több ízben kipróbált, a NAT 2012-hoz igazított részletes tanterv. A tanulók számára a tanterv az 1. évfolyamtól *választható*. A tantervet és taneszközöket használhatják, választhatják azok az iskolák (pedagógusok), akik az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program* és pedagógiája szerint dolgoznak. (Az itt közölt *Bábozás* tanterv szerves folytatása az 5-8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.)

Javasolt óraszám

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	1 (b)	1 (b)	1 (b)	1 (b)

Az ÉKP tanterv és a NAT viszonyának jellemzői

Az *ÉKP Bábozás* tanterve a NAT *Művészetek* műveltségi terület **Dráma és tánc** műveltségi részterületére terjed ki. A tanterv a műveltségi részterület követelményei közül a *Bábjátékokra* előírt követelményeket teljes mértékben lefedi. A *Bábozás* tanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül az **Információs és kommunikációs kultúra**, a **Hon- és népismeret**, valamint a **Testi és lelki egészség** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti az *Európai azonosságtudat-egyvetemes kultúra*, a **Tanulás** és a **Környezeti nevelés**, illetve a *Felkészülés a felnőtt lét szerepeire* közös követelményeinek teljesítését is.

A tanterv jellemzői

A *Bábozás* tanterv sajátos, hatékony bábpedagógiai képességfejlesztő rendszerben tárgyalja, közvetíti a bábművészetet; mint a hazai és egyetemes kultúra részét. Kisiskoláskorban főként az érzelmeket, indulatokat kifejező, közvetítő bábozást; a játékoságot, a dramatizálást, a mozgás finomítását (koordinálását), valamint a kommunikációs képességek fejlődését, a rögtönzésre való hajlam erősödését segíti a tanterv. A 4. évfolyamtól a bábtechnikákkal való intenzívebb ismerkedéssel egyidőben - amikor a drámajátékban, a szerepjátékban, a színpadi szerepelésben való részvétel, is gyakoribbá válik - az önálló (és csoportos) alkotói tevékenység fejlesztésére tevődik a hangsúly, önbizalom megteremtése. A *Bábozás* tanterv - illeszkedve az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program* tantárgyainak struktúrájához - az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre*. A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (minimális) teljesítményminősítést szerezzenek. Az egyes tantervi részek *kölcsönösen megfeleltettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A tanterv teljesítménykövetelményeit - a bábozás foglalkozásokon való aktív részvétellel - bármely tanuló teljesíteni tudja.

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Bábozás* tantervet a *tanulásra nyitott*, tanítói végzettséggel rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. Javasolt a "C" kategóriás *bábos vagy színjátszói működési engedély*. Előfeltétel a kézműves tevékenységekben való jártasság, valamint az - óvónői illetve tanítói - főiskolai *speciális bábos szakkollégium* elvégzése. Kis létszámú (max. 12-15 fős) csoportban, dráma-, néptánc órával, kézműves tevékenységgel, vagy idegen nyelvvvel bontva célszerű a bábozást tanítani. Tanítható a tárgy: osztott csoporttal, *átalakított esztétikus környezetben: pl. bábos sarokban, paraván felállítással kézműves teremben* (a szabadban is) stb.

A bábozás tanulásának céljai az 1-4. évfolyamon

A *bábjáték*, mint a színházművészethez tartozó művészeti ág eredetét tekintve egyidős az emberi szellem legősibb megnyilatkozásaival: a táncsal, énekkel. Mivel a megalkotott, életrekellett új lény: a bábfigura megjelenése a kisgyermek számára mindenkor *csodát* jelent, a bábfigurával való bábozás pedig *önkifejező* játékká válik, e tevékenység *személyiségfejlesztő, képességfejlesztő* hatása igen nagy. A gesztikus kifejezés - amelynek jellemzői: a közvetettség, az antinaturalizmus, a bájos groteszktség - hozzájárulhat:

- Ⓜ a groteszk, antinaturalista világlátás,
- Ⓜ a generatív- kreatív szövegalkotás,
- Ⓜ a beszédtechnika,
- Ⓜ a mozgáskoordináció (test- és kézmozgás)
- Ⓜ a bábmozgatással való térérzékeltetés,
- Ⓜ a bábbal történő karakterábrázolás,
- Ⓜ a díszlettervezés és -készítés, valamint
- Ⓜ a bábkészítés képességének fejlesztéséhez.

A bábozás segíti a személyiség *játékszükségletének, reális énképének, önértéktudatának* kialakulását, és segíti az egyén *értékelő rendszerének* finomodását is. Szinte valamennyi *kommunikációs kód* tökélesedéséhez hozzájárulhat.¹

Célkitűzéseinket hűen tükrözi az a bábtananyag-rendszer, amely minden évfolyamon azonos blokkokban - főosztályokban - jelenik meg. Ezek a blokkok a következők:

- I. A BÁBKÉSZÍTÉS TANULÁSA,
- II. A BÁBMOZGATÁS GYAKORLÁSA,
- III. A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA,
- IV. A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA,
- V. A BABELÓADÁS BEFOGADÁSÁNAK TANULÁSA.

Az életkoroknak megfelelő szükségletek, valamint az énkép, világkép alakításának lehetőségei szerinti *célkitűzéseink* - az általános irányelveken, célrendszeren kívül - a fejlesztendő személyiségdimenziók szempontjából az alábbiak szerint valósulhatnak meg:

Ⓜ Kisiskoláskorban főként az érzelmeket, indulatokat kifejező, közvetítő bábozást, a játékosságot, a dramatizálást, a mozgás finomodását (koordinálását), valamint a kommunikációs képességet, a rögtönzésre való hajlamot segítjük, ösztönözzük, fejlesztjük. Emellett a bábozás a szórakoztatás, a lelki egészség megőrzésének céljait is szolgálja.

Ⓜ A 4. évfolyamtól - a kiskamaszkor és a valódi kamaszkor megjelenésekor - a bábtechnikákkal való intenzívebb ismerkedéssel egyidőben - amikor a drámajátékban, a szerepjátékban, a színpadi szerepelésben való részvétel, is gyakoribbá válik - az önálló és csoportos alkotói tevékenységek segítése, fejlesztése a bábozás célja.

¹ Zsolnai József: Egy gyakorlatközelű pedagógia. Oktatókutató Intézet, Bp., 1986. 50. p.

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

A bábozás tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Egyszerű báb (tárgyjáték), sík-, bot-, gyűszűbáb készítése és használata révén alakuljon ki a tanulóknak játékátorság. Szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez. Ismerkedjenek meg népi gyermekjátékokkal, bábfigurákkal. A bábozás járuljon hozzá kommunikációs képességeik, kapcsolatteremtő és beszédképességük, testi és térbeli biztonságérzetük, tájékozódási képességük fejlesztéséhez.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS	BÁBKÉSZÍTÉS TANULÁSA		
1.	<i>Síkbábok</i>	<i>Síkbábok készítése papírból, textiltől, különféle technikával, elöl-hátul díszítve (kétoldalas ábrázolással)</i>	Részt vesz a síkbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítség mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű síkbáb tud önállóan készíteni.
2.	<i>Fakanálbábok</i>	<i>Fakanálbábok készítése különféle öltöztetéssel, karakterábrázolással, mesefigurák ábrázolásával</i>	Részt vesz a fakanálbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítség mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű fakanálbáb tud önállóan készíteni.
3.	<i>Rögtönzött bábok</i>	<i>Rögtönzött bábok készítése terményekből (kukoricacsutka, mákgubó, vadgesztenye stb.) tárgyakból, dugóból, pingponglabdából, dobozokból, zokniból</i>	Részt vesz a rögtönzött bábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítség mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű rögtönzött báb tud önállóan készíteni.
4.	<i>Zacskóbábok</i>	<i>Zacskóbábok készítése, állatfiguráknál a jellegzetes szemek, szájak stb. jelölése</i>	Részt vesz a zacskóbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítség mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű zacskóbáb tud önállóan készíteni.
5.	<i>Kesztyűbábok</i>	<i>A kesztyűbábkészlet darabjainak applikálása, átöltöztetésének gyakorlása</i>	Részt vesz a kesztyűbábok applikálásában, átöltöztetésében közvetlen pedagógusi segítség mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű kesztyűbáb tud önállóan applikálni, felöltöztetni.
II.	BÁBMOZGATÁS	BÁBMOZGATÁS TANULÁSA		
1.	<i>Bábtartás</i>	<i>I. A helyes bábtartás tanulása</i>		
1.1.	magasságtartás	a magasságtartás gyakorlása: a fej fölé tartás levegőben szabadon, illetve a paravánon	Részt vesz a magasságtartási gyakorlatban.	Pontosan, hibátlanul tartja a báb a feje fölött a levegőben, szabadon és a paravánon is.

BÁBOZÁS 5 +017

1.2.

közönséggel való kapcsolat

a közönség felé fordulás gyakorlása

Részt vesz a közönség felé fordulás gyakorlásában.
--

Hibátlanul végzi a közönség felé fordulást bábbal.
--

BÁBOZÁS 6 +017

2.	<i>Bábtípusok mozgatása</i>	<i>A minden bábtípussal tanulható mozgatások gyakorlása</i>		
2.1.	lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok	lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok végzése	Részt vesz a lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok végzésében.	Hibátlanul végzi a lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatokat.
2.2.	ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés bábbal	a ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés gyakorlása bábbal	Részt vesz a bábbal való ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés gyakorlásában.	Hibátlanul végzi a bábbal való ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés gyakorlatait.
2.3.	bábmozgatás kötött zenére, dalra	kötött zenére, dalra történő bábmozgatás gyakorlása	Részt vesz a kötött zenére, dalra történő bábmozgatás gyakorlásában.	Hibátlanul végzi a kötött zenére, dalra történő bábmozgatást.
2.4.	improvizált bábmozgatás	improvizált bábmozgatás: rögtönzött mozgatások gyakorlása különféle helyzetekben	Részt vesz az improvizált bábmozgatásban.	Ügyesen improvizál bábbal különféle helyzetekben.
2.5.	kesztyűsbábok mozgatása	kesztyűsbábok mozgatása: a leülés, a felállás, a hajlás, a fekvés, a fordulás, a bólintás, a fejrázás stb. gyakorlása	Részt vesz a kesztyűsbábok mozgatásában.	Hibátlanul tud kesztyűsbábot mozgatni.
2.6.	bábmozgatás összetett gyakorlatokban: etűdökben, kommunikációs helyzetgyakorlatokban	bábmozgatás gyakorlása összetett gyakorlatokban	Részt vesz az összetett bábmozgatási gyakorlatokban.	Ügyesen mozgatja a bábot a különféle etűdökben, kommunikációs helyzetgyakorlatokban.
2.7.	bábmozgatás és beszéd	a bábmozgatás és a beszéd összehangolásának gyakorlása	Részt vesz a bábmozgatás és a beszéd összehangolásának gyakorlásában.	Képes összehangolni a báb mozgását a beszéddel.
III.	A SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	<i>Artikulációs gyakorlatok</i>	<i>Artikulációs gyakorlatok végzése a beszéd jól érthetőségének érdekében szósorokon, nyelvtörőkkal, mondókákkal</i>	Részt vesz az artikulációs gyakorlatok végzésében.	Hibátlanul végzi az artikulációs gyakorlatokat.
2.	<i>Helyesejtési normáknak megfelelő vers- és mondókamondás</i>	<i>A helyesejtési normáknak megfelelő versmondás, mondókamondás gyakorlása együttesen és egyénileg emelt hangerővel</i>	Részt vesz a helyesejtési normáknak megfelelő versmondás, mondókamondás gyakorlásában.	A helyesejtési normáknak megfelelően, emelt hangerővel képes verset, mondókát mondani egyedül és csoportban is.
3.	<i>Improvizációs gyakorlatok</i>	<i>Improvizációs gyakorlatok végzése</i>		
3.1.	adott helyzetekhez kötött szöveg	adott helyzetekhez kötött szöveg választása és a helyzetnek megfelelő előadásának gyakorlása	Részt vesz az improvizációs gyakorlatok végzésében.	Adott helyzeteket képes bábbal előadni, a helyzetekhez kötött szöveget a báb mozgásával összhangban mondani.
3.2.	adott helyzethez rögtönzött párbeszéd	adott helyzethez párbeszéd rögtönzése egy vagy több társal	Részt vesz az improvizációs gyakorlatok végzésében.	Ügyesen tud improvizálni adott helyzethez párbeszédet egy vagy több társal, a

báb mozzgatásával
összhangban.

BÁBOZÁS 8 +017

IV.	SZÍNPADTECHNIKA	A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA		
1.	<i>Paravánhasználat</i>	<i>A paravánhasználat tanulása és a helyes bábtartás gyakorlása színpadi térben</i>	Képes a paraván mögött helyesen, megfelelő magasságban tartani a bábót.	Képes a paraván mögött helyesen, megfelelő magasságban tartani a bábót.
2.	<i>Díszlethasználat</i>	<i>Díszlethasználat gyakorlása alapelemek (ház, fa, folyó, hegy) alkalmazásával</i>	Részt vesz a díszlethasználat gyakorlásában.	Ötletes tudja használni a tanult díszleteket.
3.	<i>Bábu és díszlet viszonya, térkitöltés</i>	<i>Bábu és díszlet viszonyának érzékelése, a térkitöltés gyakorlása</i>	Részt vesz a térkitöltés gyakorlásában.	Képes odafigyelni arra, hogy bábuja mozgatása során kitöltse a teret.
4.	<i>Kellékhasználat</i>	<i>A kellékhasználat gyakorlása (bot, labda, stb. fogása, átadása bábbal)</i>	Részt vesz a kellékhasználat gyakorlásában.	Önálló használja a bábozás tanult kellékeit.
V.	BÁBELŐADÁSOK	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSÁNAK TANULÁSA		
1.	Bábszínházlátogatás	Bábszínházlátogatás előkészítése; a viselkedési normák gyakorlása elsajátítása; az előadás megfigyelése (díszletelemek és mozgatásuk, bábok öltözete, hangja, mozgatása, események stb.)	A bábszínházban a tanult viselkedési normáknak megfelelően viselkedik.	Ismeri és betartja a bábszínház-látogatás normáit. Képes figyelemmel kísérni az előadást.
2.	Bábfilm és bábszínházi előadás	Bábfilm és bábszínházi előadás elemzése; a kedvenc szereplő lerajzolása; a legérdekesebb jelenet elmesélése, lerajzolása, eljátszása; egyik bábszereplő elkészítése; a szereplők felsorolása; a szereplők hangjának, mozgásának utánzása; a (teljes) cselekmény visszaadása felidézése képregény rajzolásával	Fel tudja idézni a látott bábfilm, bábéledés fontosabb eseményeit rajzolással, meséléssel.	A látott bábfilm, bábéledés eseményeit kifejezően el tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.

- a) Saját készítésű önkifejező bábjaival beleéléssel mozgatja, társaival kommunikál.

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

A bábozás tanulásának céljai a 2. évfolyamon

A különféle típusú egyszerű bábok elkészítése során fejlődjen a tanulók manuális készsége, esztétikai érzéke, fantáziája. A bábmozgatási gyakorlatok végzése járuljon hozzá test- és kézmozgásuk finomodásához, mozgáskoordinációjuk fejlődéséhez. A bábozás öröme, a játékos élményeken keresztül ismerkedjenek meg a bábszínepi műfajjal. Váljanak képessé arra, hogy a kezükben tartott bábjukkal átéléssel fejezzék ki magukat.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS	BÁBKÉSZÍTÉS TANULÁSA		
1.	<i>Síkbábok</i>	<i>Síkbábok készítése papírból, textilből, különféle technikával, elől-hátul díszítve (kétoldalas ábrázolással)</i>	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a síkbábót. A síkbáb-készítés alpműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív síkbábót tud készíteni.
2.	<i>Fakanálbábok</i>	<i>Fakanálbábok készítése különféle öltöztetéssel, karakterábrázolással, városi vagy falusi jelleggel, népviseletben: szoknya, blúz, ing, gatyá, nadrág, kendő, kalap szabásmintája elkészítésének megtanulása</i>	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a fakanálbábót. A fakanálbáb-készítés alpműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív fakanálbábót tud készíteni.
3.	<i>Terménybábok</i>	<i>Terménybábok készítése kukoricacsukából, csuhából, mákgubóból stb. tárgyakból (dugóból, pingponglabdából, dobozokból, zokniból)</i>	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a terménybábót. A terménybáb-készítés alpműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív terménybábót tud készíteni.
4.	<i>Zacskóbábok</i>	<i>Zacskóbábok készítése (nagymeretű zacskóból, kétoldalas ábrázolással)</i>	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a zacskóbábót. A zacskóbáb-készítés alpműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív zacskóbábót tud készíteni.
5.	<i>Minibábok</i>	<i>Az ujjra húzható minibáb-készlet darabjainak átöltöztetése</i>	Részt vesz a báböltöztetésben Felismeri a minibábót.	Ötletesen, dekoratív módon tudja öltöztetni a minibábót.
6.	<i>Kesztyűbábok</i>	<i>A kesztyűbáb-készlet darabjainak applikálása, átöltöztetésének gyakorlása</i>	Részt vesz a báböltöztetésben Felismeri a kesztyűbábót.	Ötletesen, dekoratív módon tudja öltöztetni a kesztyűbábót.

BÁBOZÁS 12 +017

7.	<i>Botos- és kiszebábok</i>	<i>Botos és kiszebábok készítése (a néphagyomány szerint)</i>	Részt vesz a bábkészítésben.	Hagyományhű botos- és kiszebábot tud készíteni.
II.	MINDEN BÁBTÍPUSSAL VÉGEZHETŐ MOZGATÁSOK	MINDEN BÁBTÍPUSSAL VÉGEZHETŐ MOZGATÁSOK TANULÁSA		
1.	<i>Bevezető gyakorlatok; lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok</i>	<i>Lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok végzése</i>	Egyre aktívabban képes részt venni a bevezető gyakorlatokban.	Pontosan és ügyesen tudja végezni a lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatokat.
2.	<i>Ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szokellés gyakorlása bábbal</i>	<i>A ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szokellés gyakorlása bábbal</i>	Aktívan képes részt venni a bevezető gyakorlatokban.	Pontosan és ügyesen tudja végezni a bábos bevezető gyakorlatokat.
3.	<i>Bábmozgatás kötött zenére, dalra</i>	<i>Bábmozgatás gyakorlása kötött zenére, dalra; rövid bábos jelenetek megjelöltése</i>	Rövid jelenet önállóan meg tud jeleníteni.	Képes a különféle típusú, karakterű bábok szerepjátékban való kifejező mozgására. Jó ritmusérzék, jó dinamika fejeződik ki a játékában.
4.	<i>Magasságtartás; ritmikus járás; mozgáspróbák</i>	<i>A magasságtartás gyakorlása (fáradás, süllyedés kiküszöbölése); ritmikus járás egyénileg, párosával, csoportosan, osztottan (pl. fiúbábok és lánybábok máshogyan, külön mozognak); mozgáspróbák egymáshoz igazodva: szituációban (pl. nagyapó fát vág, nagyanyó főz, kisgyerek fut stb.)</i>	Részt vesz a magasságtartási, járási gyakorlatban, a közönség felé fordulás gyakorlásában.	Pontosan, hibátlanul tartja a bábót a feje fölött a levegőben, szabadon és a paravánon is. Hibátlanul végzi a közönség felé fordulást bábbal.
5.	<i>Karaktergyakorlatok</i>	<i>Karaktergyakorlatok végzése, kifejezőbb egyéni mozgások gyakorlása: öreg, fiatal, gyerek, férfi, nő, valamint jellemvonások szerinti mozgás: pl. gögös, büszke, bánatos, összetört, vidám, élénk, elgondolkodó stb., figura ülve, állva, járás közben</i>	Egy-két - begyakorolt - jellegzetes karaktert kifejezően meg tud jeleníteni bábbal.	A tanult karaktereket kifejezően meg tudja jeleníteni bábbal.
6.	<i>Etűdök</i>	<i>Bábmozgatás etűdökben, kommunikációs gyakorlatokban</i>	Részt vesz a kommunikációs gyakorlatokban.	Ügyesen improvizál bábbal különféle helyzetekben.
7.	<i>Szerkesztett gyakorlatok, népmeserészletek, népszokások</i>	<i>Mindennapi életből vett szituáció bemutatása; népmeserészletek bemutatása; népszokások, jeles napok (kiszéjárs, betlehemes bábáncoltatásból vett jelenet) a néphagyománynak megfelelő stílusban</i>	Részt vesz népmeserészletek bábbal történő bemutatásában.	A betanult szerkesztett gyakorlatokat hibátlanul elő tudja adni bábbal.

BÁBOZÁS 13 +017

8.	<i>Zenei kíséret, dal, éneklés a szerkesztett gyakorlatban, jelenetekben</i>	<i>Zenei kíséret, dal, éneklés beépítése a szerkesztett gyakorlatba, jelenetekbe</i>	Egy-egy betanult bábmozgást énekel tud kíséрни.	A betanult szerkesztett gyakorlatokat hibátlanul tudja énekel kíséрни, a bábót képes a zenei kíséret ritmusára mozgatni.
9.	<i>Mai mese, történet</i>	<i>Rövid mai mese, illetve történet cselekménycentrikus előadásának tanulása, befejezéssel, csattanóval, fő- és mellékszereplők karakterjátékával</i>	Részt vesz mai mese, történet bábbal történő bemutatásában.	A betanult mai mesét, történetet hibátlanul elő tudja adni bábbal.
III.	SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	<i>Artikulációs gyakorlatok</i>	<i>Artikulációs gyakorlatok végzése a beszéd jól érthetőségének érdekében szósorokon, nyelvtörőkkel, mondókákkal</i>	Érthetően, kifejezően beszélteti bábjait.	Színpadi beszéde hatásos, kifejező.
2.	<i>Helyesejtés</i>	<i>A helyesejtési normáknak megfelelő versmondás, mondókamondás gyakorlása együttesen és egyénileg emelt hangerővel</i>	A begyakorolt mondókákat hibátlanul el tudja mondani bábbal.	Bábbal történő versmondása a helyesejtési normákhoz igazodik.
3.	<i>Improvizációs gyakorlatok</i>	<i>Improvizációs gyakorlatok végzése</i>		
3.1.	helyzetek rögtönzése	írásban adott helyzetekhez kötött szöveg választása és a helyzetnek megfelelő előadása	Törekszik a mozzatás és a beszéd összehangolására.	Törekszik a mozzatás és a beszéd összehangolására, a közönséggel való kapcsolattartásra.
3.2.	párbeszéd rögtönzése	írásban adott helyzethez párbeszéd rögtönzése egy vagy több társsal	Részt vesz párbeszéd rögtönzésében.	írásban adott helyzethez párbeszédet képes rögtönözni egy vagy több társsal.
3.3.	monológok, dialógusok adott témára és kötetlenül	az improvizáció - kötetlen szövegmondás fejlesztése: párbeszéddel, váratlan (konfliktus) helyzettel, eseménnyel. Monológ és dialógus adott témára és fantáziából, kötetlenül stb. stb.	Próbálkozik a bábbal történő improvizálásra.	Adott témára vagy általa kitalált történethez ügyesen képes rögtönzést bemutatni bábbal.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA	A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA		
1.	<i>Paravánhasználat</i>	<i>A térben való mozgás gyakorlása paravánhasználattal: érkezés, közeledés, távolodás, kiválás (csoportból), gyülekezés, tömörülés, vonulás, szétszóródás stb.</i>	Biztonságosan mozog a színpadi térben.	Biztonságosan mozog a színpadi térben.
2.	<i>Alapelemek használata</i>	<i>Alapelemek: ház, palota, erdő, fa, folyó, kút stb. felhasználhatása a történetben</i>		

BÁBOZÁS 14 +017

2.1.	a bábok és a díszletelemek viszonya	a bábok egyéni és csoportos viszonyának tisztázása a díszletelemekhez	Segítséggel ki tud választani egy-két - a báb karakterének megfelelő - díszletelemet és kelléket.	Ki tudja választani a báb karakterének megfelelő díszletelemeket és kellékeket.
2.2.	speciális gyakorlatok	speciális gyakorlatok végzése: pl. épületbe ki-bemenés, ablakon kinézés, fára felmászás, fa mögé bújás, fűben leheveredés, vízben úszás stb.	Részt vesz a speciális gyakorlatok végzésében.	Ügyesen végzi a speciális gyakorlatokat bábbal.
3.	<i>Kellékhasználat</i>	<i>Kellékhasználat tanulása (bot, kancsó, labda stb. fogása, átadása bábbal); a kellékek alkalmazási körének bővítése</i>	Kellékhasználat megfelelő.	Ügyesen használja a megismert kellékeket.
V.	BÁBELŐADÁSOK	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSA		
I.	<i>A bábszínház</i>	<i>Bábszínházlátogatás</i>		
1.1.	(a kirakat) - bábos vitrinek és a nézőtér; a színpad tere, kellékei; a színlap	(a kirakat) - bábos vitrinek és a nézőtér, a színpad terének, kellékeinek megnevezése, a színlap megfigyelése	Segítséggel meg tudja nevezni bábos vitrin, a nézőtér, a színpadi tér kellékeit.	Felismeri és meg tudja nevezni bábos vitrin, a nézőtér, a színpadi tér kellékeit.
1.2.	színpadi díszletek, bábok	a színpadi díszletek, bábok lehetőleg hátulról, belülről való megtekintése	Fel tudja sorolni a megtekintett színpadi téren látott díszleteket, bábokat.	Biztonságosan felismeri és meg tudja nevezni a megtekintett színpadi téren látott díszleteket, bábokat.
2.	<i>Bábműsor</i>	<i>Bábműsor megtekintése; feldolgozása, elemzése szóban, rajzban, megadott szempontok szerint</i>	A bábszínházban a tanult viselkedési normáknak megfelelően viselkedik. Fel tudja idézni a megtekintett bábelőadás fontosabb eseményeit rajzolással, meséléssel.	Ismeri és betartja a bábszínház-látogatás normáit. Képes figyelemmel kísérni az előadást. A megtekintett bábelőadás eseményeit kifejezően el tudja mesélni, le tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.
3.	<i>Bábfilm</i>	<i>Animációs technikájú bábfilm megtekintése, a figura ábrázolása; saját bábfilm-terv(vázlat) készítése</i>	Fel tudja idézni a látott bábfilm fontosabb eseményeit rajzolással, meséléssel.	A látott bábfilm eseményeit kifejezően el tudja mesélni, le tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.

- a) Bábjai mívések, játéka dinamikus, jól érzékeli a teret, a közönséggel is kommunikál.

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

A bábozás tanulásának céljai a 3. évfolyamon

A bábjátékos tevékenység végzése révén ismerkedjenek meg a tanulók e műfaj sajátosságaival. Önkefező képességük fejlődjön tovább. Váljanak képessé életkoruknak megfelelő produkciók bemutatására. Tanuljanak meg önállóan igényes manuális munkát végezni, a különféle típusú bábokat karakteresen, esztétikusan megjeleníteni.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
1.	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK TANULÁSA		
1.	<i>Óriás síkbábok, textillel applikált dekoratív - színpadképes - síkbábok készítése</i>	<i>Ismétlés: válogatás az 1-2. évfolyam feladataiból; óriás síkbábok, valamint textillel applikált dekoratív - színpadképes - síkbábok készítése egységes, jellegzetes stílusban (pl. népi, modern, naiv, groteszk stb.); rögtönzött bábok készítése</i>	Részt vesz valamennyi bábfajta elkészítésében.	Részt vesz valamennyi bábfajta elkészítésében. Egy-egy technikát, bábfajta alaposabban, behatóbban megismer.
2.	<i>Egyszerű marionettbáb mozgatása</i>	<i>Alapismeretek tanulása a marionettbáb lényegéről, mozgásáról; egyszerű doboz-marionett pálcás vagy egy-két szálás felső (zsinóros) mozgatásának gyakorlása</i>	Részt vesz az egyszerű marionettbáb mozgatásának gyakorlásában.	Ügyesen mozgatja az egyszerű doboz-marionettbábót.
3.	<i>Terménybáb, terménydíszlet</i>	<i>Terménybáb és terménydíszlet készítése a népismeret, néprajz foglalkozásokon szerzett ismeretek, tanult tevékenységek felhasználásával (pl. vesszőfonás, pókfónás stb.)</i>	Részt vesz a terménybáb és terménydíszlet készítésében.	Ötletes terménybábót és terménydíszlet tud készíteni.
4.	<i>Csutka Rozi készítése keresztkötéssel</i>	<i>Csutka Rozi készítésének gyakorlása önállóan, keresztkötéssel (blúz, szoknya, kendő, kalap, ing, nadrág stb. szabásmintájának önálló elkészítése)</i>	Mintakövetéssel el tudja készíteni Csutka Rozit keresztkötéssel.	Önállóan el tudja készíteni Csutka Rozit keresztkötéssel.
5.	<i>Zacskóbáb-maszk</i>	<i>Zacskóbáb készítéshez egyszerű papír- és terménymaszkok készítése, nagy méretben (óriászacskóból)</i>	Mintakövetéssel papírmaszkot tud készíteni.	Önállóan képes kifejező zacskóbáb-maszkot készíteni.

BÁBOZÁS 17 +017

6.	<i>Minibáb és kesztyűsbáb</i>	<i>Minibáb készítése egyszerű öltésekkel, vattatémással, kesztyűsbáb-készlet applikálása kiegészítő ruhadarabok szabásával-varrásával</i>	Mintakövetéssel minibábot tud készíteni.	Önállóan képes minibábot készíteni, kesztyűsbábra kiegészítő ruhadarabokat applikálni.
II.	BÁBMOZGATÁS	BÁBMOZGATÁS TANULÁSA		
1.	<i>Lazító, improvizációs és kommunikációs mozgatósi gyakorlatok</i>	<i>Lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok végzése; bábmozgató kötött zenére, dalra, valamint improvizálással; improvizáció zeneművekre, valamint különféle tárgyak, eszközök, felhasználásával, mozgatósiával (pl. kendők, sapkák, sálak mozgatósi, táncoltatósi); bábmozgatósi kommunikációs gyakorlatokban: kommunikációs- és illemhelyzetek eljátszása, elemzése; konfliktushelyzet és megoldásuk kifejezése mozgással, gesztusokkal (pl. verekedés, felnőt-gyerek konfliktusa)</i>	Az egyszerű mozgatósi gyakorlatokat önállóan el tudja végezni valamennyi bábfajttal. Részt vesz a helyzetgyakorlatokban.	Bábmozgatósi dinamikusan, kifejező az egyéni és a csoportos játékban egyaránt. Szerepjátéka, a helyzetgyakorlatokban nyújtott teljesítménye kifejező és hiteles.
III.	A SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	<i>Artikulációs gyakorlatok, a bábfigura karakterének megfelelő hangutánzás</i>	<i>Artikulációs gyakorlatok végzése a helyesejtési normáknak megfelelő vers- és mondatmondatokhoz; improvizációs gyakorlatok: mesefigurák jellegzetes karaktereinek kifejezése hangutánzással, hangszínváltással stb.</i>	Hibátlanul végzi az artikulációs gyakorlatokat. Egy-két bábfigura karakterét képes kifejezni hangutánzással.	Hibátlanul végzi az artikulációs gyakorlatokat. A bábfigura karakterét képes kifejezni hangutánzással.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA - BÁBDRAMATURGIA - BABELŐADÁS	SZÍNPADTECHNIKA - BÁBDRAMATURGIA - BABELŐADÁS		
1.	<i>Darabválasztás, -feldolgozás, munkaszerepek: (rendező/k/, látványtervező, kellékes, 1-2-3-as szereposztás, nyelvőr, hangtechnikus, krónikás), próbasorozatok, főpróba, előadás, elemzés</i>	<i>Darabválasztás (népmese, mai rövidebb mese, prózarészlet, verses mese); feldolgozás - dramatizálás mesélővel, mesélő nélkül, szereplők kijelölése, szimpátiacsoportok működtetése; munkaszerepek megismerése, gyakorlása; próbasorozatok: etűdök, jelenetek, drámai csúcspont, konfliktus, megoldás, befejezés a cselekmény főbb részei szerint; mozgáspróbák, szövegpróbák, hangpróbák, egyéni- és csoportmozgás gyakorlása stb.; főpróba, előadás; az előző fázisok és az előadás magnetofonos (videós) rögzítése, dokumentálás; elemzés, hatásvizsgálat, értékelés: a színpadi beszéd, mozgás, látvány, bábesztétika,</i>	Részt vesz valamennyi munkaszerep gyakorlásában.	Bármelyik munkaszerep gyakorlásában aktívan részt vesz. Legalább egy munkaszerepben kiemelkedő teljesítményt nyújt.

*beleélés, drámaiság határfoka
szerint*

V.	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSA, BÁBESZTÉTIKA, BÁBTÖRTÉNET	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSÁNAK TANULÁSA, ISMERKEDÉS A BÁBESZTÉTIKÁVAL ÉS A BÁBTÖRTÉNETTEL		
1.	<i>Bábelőadás feldolgozása</i>	<i>Látott bábelőadás részletes feldolgozása stílus, cselekmény, látvány, szcenikai szempontok szerint (milyen bábtechnikát alkalmaztak, melyek voltak a legfőbb technikai trükkök?); szerző, cím, szereposztás számbavétele, részletes tartalom leírása, lerajzolása; makettkészítés a bábszínpadról, szereplőkről</i>	Élményszerű, rajzos beszámolót tud készíteni szóban a látott bábelőadásról.	Élményszerű, rajzos beszámolót tud készíteni szóban a látott bábelőadásról. El tudja készíteni a látott előadás főszereplőinek, díszleteinek makettjét.
2.	<i>Bábtörténeti szemelvények</i>	<i>Bábtörténeti diaképek, filmrészletek megtekintése, elemzése</i>	Két-három tanult bábtörténeti eseményt képek segítségével fel tud idézni.	Pontosan fel tudja idézni a tanult bábtörténeti eseményeket.
3.	<i>Találkozás bábművésszel</i>	<i>Hagyományörző élő bábműsor megtekintése, illetve személyes találkozás, beszélgetés (interjú készítése) bábművésszel (pl. Kemény Henrikkel)</i>	Részt vesz hagyományörző bábműsor megtekintésében.	Részt vesz hagyományörző bábműsor megtekintésében. Bábművésszel történő találkozás során fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek a bábművész életútjához, munkásságához kapcsolódnak.

Év végi követelmények

3. évfolyam

- a) Technikai tudása bővül, megismeri a bábdramaturgia jellemzőit, karakteresen mozgatja és beszélgeti bábfiguráit.

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

A bábozás tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók egyszerű sík-, bot- és gyűszűbábok önálló elkészítésére, mozgására, tárgyjáték, improvizáció bemutatására. Tanuljanak meg rövid meséket, verseket egyénileg és csoportosan elmondani, bábbal dramatizálni, tanulják meg társaikat figyelmesen meghallgatni. Váljanak képessé szituációk elemzésére, paraván mögötti és paraván nélküli játék bemutatására. Fokozatosan szokjanak hozzá és tanuljanak meg alkalmazkodni a nyilvános szerepléshez.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK TANULÁSA		
1.	<i>Egyszerű marionettbáb</i>	<i>Egyszerű marionettbáb elkészítése (dobozból, textillel bevont flakonból stb.); anatómiai ismeretek tanulása a báb karakterének meghatározása, testrészeinek elkészítése, összeállítása végett; a mozgatókereszt elkészítése, vétagok cernázása</i>	Kis segítséggel egyszerű marionettbábot tud készíteni dobozból.	Egyéni dekoratív megoldással önállóan tud marionettbábot készíteni dobozból.
2.	<i>Díszlet és világítás</i>	<i>Díszlettervezés, díszletkészítés; világítási alapismeretek tanulása</i>	Kis segítséggel el tudja készíteni egy ismert mese díszletét.	Önállóan el tudja készíteni egy ismert mese díszletét.
3.	<i>Kísérletezés, látványtervezés a díszletezésben</i>	<i>Kísérletezés, látványtervezés a díszletezésben (pl. óriáskönyv - lapozható - készítése mai svéd gyermekversekhez, az "Ami a szívedet nyomja" című kötet feldolgozásához: báb- és díszlettervek felnagyítása</i>	Kis segítséggel el tudja készíteni egy tanult vers díszletét.	Önállóan el tudja készíteni egy tanult vers díszletét.
II.	BÁBMOZGATÁS	BÁBMOZGATÁS GYAKORLÁSA		
1.	<i>Marionettbáb mozgatása</i>	<i>Marionettbáb mozgatásának gyakorlása: a súlypont megkeresése, karakter-meghatározás; a helyes járás megtanulása: lefelé, felfelé haladás, leülés, lehajlás, repülés stb.; kesztyűsbáb mozgatása zenére, dalra, versre, mondókára stb., improvizációk</i>	Egyszerű marionettbábot segítség nélkül tud mozgatni.	Egyszerű marionettbábot szakszerűen tud mozgatni. Egyéni mozgatási ötleteket képes bemutatni a bábjelenetekben.

2.	<i>Kesztyűsbáb mozgatása, karakterek, típusok, a tér kitöltése</i>	<i>A kesztyűsbáb (zsákból) helyes mozgatásának gyakorlása alapszempontok: magasságtartás, a bábú tekintettartásának meghatározása; a járás gyakorlása: pl. a róka, macska vonagló járása, a macskó lassú, lomha járása, a mókus, nyúl ugráló járása stb., emberfiguráknál: járástípusok, járás változatos szituációban (reális élethelyzetben, mesehelyzetben); a leülés, a fordulás, az egyéni illetve csoportos mozgás gyakorlása; a tér kitöltése, érzékelése, mozgás a térben</i>	Egyszerű kesztyűsbábot segítség nélkül tud mozgatni.	Egyszerű kesztyűsbábot szakszerűen tud mozgatni. Egyéni mozgatási ötleteket képes bemutatni a bábjelemben.
III.	SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	<i>Szituációs játékok, (élethelyzetek)</i>	<i>Szituációs játékokban a kifejező beszéd gyakorlása párosával, illetve egyénileg; különféle témájú riportok készítése báb-riportalannal; - hirdetővel, - bemondóval; vita-helyzet eljátszása kifejező hangváltással, hangerősséggel</i>	Bármely bábfajtát képes kifejezően megszólaltatni, megjeleníteni.	Képes rögtönözni, improvizálni valamennyi bábfajtával. Kötött és kötetlen szövegeket kifejezően tud elmondani színpadi szerepléskor, közönség előtt is.
2.	<i>Versmondási gyakorlatok</i>	<i>Versmondási gyakorlatok végzése (pl. mai svéd gyermekversekből az "Ami a szívedet nyomja" c. kötet alapján)</i>	Egy-két bábfajtával képes kifejezően verset mondani begyakorlás után.	Bármely bábfajtával képes a helyesejtési normákhoz igazodva, kifejezően verset mondani.
3.	<i>Improvizációs gyakorlatok (negatív attitűdök korrigálása)</i>	<i>Bábszínház alkalmazása a negatív attitűdök megelőzése, korrigálása végett; megtörtént élethelyzetek eljátszása, elemzése: projekciós játék bábbal, szerepmegfordítás, tükörszínház, korrekció, kontrolljáték</i>	Bármely bábfajtát képes kifejezően megszólaltatni, megjeleníteni.	Képes rögtönözni, improvizálni valamennyi bábfajtával.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA - BÁBDRAMATURGIA	SZÍNPADTECHNIKA - BÁBDRAMATURGIA TANULÁSA		

BÁBOZÁS 23 +017

1.	Darabválasztás; feldolgozás; munkaszerepek; próbák; videofelvétel; főpróba; előadás; elemzés	Darabválasztás (népmese, mai rövidebb mese, prózarészlet, verses mese, önálló, gyermekek által írt bábdara); feldolgozás: dramatisálás mesélővel vagy mesélő nélkül, szereplők kijelölése, szimpátiacsoportokban felelős (gyermek) rendezővel; munkaszerepek tanulása (rendező(k), látványtervező, kellékes, 1-2-3-as szereposztás, nyelvőr, hangtechnikus, krónikás, bemondó, plakáttervező stb.); próbasorozatok: etűdök, jelenetek, drámai csúcspont, konfliktus, megoldás, befejezés a cselekmény főbb részei szerint; mozgáspróbák, szövegpróbák, hangpróbák: egyéni és csoportos bábmozgatás gyakorlása	Valamennyi bábos munkaszerep kipróbálásában részt vesz.	A bábos munkaszerepek betöltésén túl képes művészi teljesítményt nyújtani egy-egy jelenetben, munkaszerepben.
		(a szereplők hangjának magnetofonos rögzítése, visszahallgatása, korrekciója); videofelvétel készítése a részpróbákról, visszanezés: hibák kijavítása; főpróba, előadás: az előadás magnetofonos (videós) rögzítése, dokumentálása; elemzés, hatásvizsgálat értékelése a színpadi beszéd, mozgás, látvány, bábesztétika, beleélés, drámaiság hatásfoka szerint		
V.	BÁBELŐADÁSOK, BÁBESZTÉTIKA, BÁBTÖRTÉNET	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSA, BÁBESZTÉTIKA, BÁBTÖRTÉNET		
1.	Bábtörténet	A marionett játék, bábtechnika megismertetése, diáról (9. és 16. sz. diakép A bábjáték vázlatos története c. diasorból), képről, filmről, élőben	A tanultak alapján ismertetni tudja a marionettjáték fejlődésének főbb csomópontjait.	Szabatos - képekkel, bábokkal illusztrált - ismertetést tud adni a marionettjáték történetéről.
2.	Bábszínházlátogatás	Bábszínházlátogatások, megfigyelések, elemzések megadott szempontok alapján: darabelemzés (dramaturg, rendező segítségével); a megtekintett darab, a látott bábfigurák stílusának meghatározása; a látott bábdarab utólagos hatásvizsgálata szóban, írásban, illetve bábos helyzetgyakorlatokban; saját, iskolai előadások elemzése a fenti szempontok alapján	El tudja mondani, hogy tetszett-e neki a látott bábelőadás és miért.	A megtekintett bábelőadásról a megadott szempontok alapján elemzést tud adni szóban.

3.	<i>Színpadi, szcenikai ismeretek</i>	<i>Szcenikai ismeretek tanulása, díszletek, automatizált mozgatása, süllyesztés stb. és világítási technikák megtekintése bábszínházban</i>	A látottak, tanultak alapján segítséggel ismertetni tudja a díszletek mozgatásának és a színpadi tér megvilágításának módjait.	A látottak, tanultak alapján önállóan képes ismertetni a díszletek mozgatásának és a színpadi tér megvilágításának módjait.
4.	<i>Műhelyek, színházi munkakörök</i>	<i>műhelylátogatások a bábszínházban (bábvarróműhely, díszletfestőműhely stb.); a színházi munkák - szakmák, munkakörök megismerése</i>	A látottak, tanultak alapján segítséggel ismertetni tudja a bábműhelyekben zajló főbb tevékenységeket.	A látottak, tanultak alapján önállóan képes ismertetni a bábműhelyekben zajló főbb tevékenységeket.

Év végi követelmények

4. évfolyam

- a) A bábos munkaszerepeket tudatosan választja, alkalmazza, művészi teljesítményre is képes a bábszínpadon.

